

Ivana BENEŠOVÁ, *Pochody smrti na Přešticku v roce 1945*, Bakalářská práce FF JU, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, České Budějovice 2017, 85 s. včetně pěti rozsáhlých příloh.

Posudek oponenta bakalářské práce

Studentka Ivana Benešová jako svou bakalářskou práci zpracovala vysoce důležité téma „*Pochody smrti na Přešticku v roce 1945*“. Práce pečlivě mapuje pochody smrti, které koncem druhé světové války, v roce 1945, procházely okolo města Přeštice na Plzeňsku. Současně se jí podařilo přinést i reakce místního obyvatelstva (přínosem je rozhovor s respondenty - pamětníky Petrem Blažkem a Jiřím Bělem z Přeštic, provedený v červnu 2017), které bylo tehdy vystaveno působení hrůzných a již zcela nesmyslných záležitostí, jakými byly nacisty prováděné pochody či transporty smrti. Autorka svou práci rozdělila do šesti částí. V *Úvodu* (s. 2-4) je správně uvedeno, proč si toto téma autorka zvolila, co bylo cílem práce, a jaké literatury a pramenů použila.

V první kapitole *Nastínění lokality města Přeštice* (s. 5) je velmi stručně a přehledně přiblížena oblast města Přeštice a jeho okolí (včetně mapových příloh). Následuje druhá kapitola *Obecný úvod k pochodům smrti* (s. 6-12) nám přináší obecné informace o tématu práce, kterým jsou pochody a transporty smrti. Správně na s. 7 uvádí: „*Samotné transporty a pochody smrti bývaly často bezcílné a nejednou byl koncentrační tábor z části evakuován, a poté přijal vězně z jiného tábora.*“ Je nutné připomenout, že právě likvidace vězňů z koncentračních táborů (KZ) cestou (šlo často o zimní měsíce) a hladem byla u mnoha tím hlavním cílem celé nacisty prováděné akce. V části 2.1 *Pochody a transporty smrti přes území Čech* (s. 9-12) zjišťuje důležité důvody, a uvádí přibližné číslo ztrát v rozmezí od 6 565 osob do 10 000. Sleduje různá svědectví o pomoci civilního obyvatelstva, což převážně platilo pro českou část území Čech. Ve třetí kapitole *Prameny* (s. 13-44) provádí v podkapitolách 3.1 *Kroniky* analýzu z Přeštické kroniky a z kronik okolních obcí (Červené Přičí, Chlumčany, Lužany), v části 3.2 *Hlášení SNB Přeštice* zjišťuje, co bylo v dotazníkové akci z roku 1946 napsáno za Přeštice. A konečně jako velký přínos bakalářské práce vidím v části 3.3 *Rozhovory s přeštickými pamětníky*, kteří byli v roce 1945 ještě dětmi (ročník 1936 a 1937). Je uvedeno, že rozhovory byly provedeny v jejich domácím prostředí. Nahrávky se nalézají v osobním archivu autorky a na přání narátorů nebudou zpřístupněny veřejnosti. Kapitola čtvrtá *Pochody smrti na Přešticku* (s. 45-61) obsahuje podkapitoly: 4.1 *Záznamy z kronik a jejich kritika*, 4.2 *Hlášení SNB Přeštice*, 4.3 *Představení pamětníků – Jiří Běl, Petr Blažek*, 4.4 *Rekapitulace zjištěných informací* tak představuje, z mého úhlu pohledu, hlavní autorčin přínos. Důležité je zjištění uvedené na s. 58, že „*s určitostí nelze říci, zda viděli oba pamětníci Petr Blažek a Jiří Běl stejný pochod smrti. Rozcházejí se ohledně poskytnutí lékařské pomoci. Petr Blažek si na poskytnutí lékařské pomoci nevzpomíná, ale Jiří Běl ano.*“ Důležité je, že všechny prameny se shodují v tom, že účastníci pochodu byli váleční zajatci a že přišli směrem od Klatov. Autorka z toho celkem logicky vyvozuje, že zajatci byli přesunuti v polovině roku 1940 do částí, které v Mnichově 1938 získalo nacistické Německo od Československa (je zde, s. 59, drobný překlep: německých válečných zajatců místo spojeneckých). Jinak již správně uvádí, že se jednalo hlavně o zajatce národnosti polské, belgické, holandské a francouzské, kteří v pohraničních oblastech měli zastat těžké zemědělské a lesnické práce místo mobilizovaných

německých mužů. Ovšem váleční zajatci měli být jiná kategorie, než vězni z koncentračních táborů, i když ke konci války to již dohlížející nacisté, zejména příslušníci zbraní SS, nijak řádně nerozlišovali. Autorka na závěr této kapitoly (s. 61) výstižně uvádí: „Nelze v dnešní době uvažovat nebo si představit, co se odehrálo v myslích občanů Přeštic sledujících pochod smrti. Pochody zajatců byly jejich reálným konfrontováním s válečnými zločiny nacistů. Skutečně to v občanech muselo zanechat silný emociální zážitek. Jak řekl pamětník Jiří Běl v rozhovoru: „Byla to událost mimořádná, jiná než osvobození.“ V části Závěr (s. 62) autorka stručně uvádí dosažené cíle práce, a to včetně svého přání, aby se tato její práce stala impulzem pro hlubší bádání o historii Přešticka za dob nacistické okupace, protože právě tato doba, vyjma osvobození v květnu 1945, nebyla dosud v literatuře zpracována.

Ve své bakalářské práci Ivana Benešová náležitě využila potřebné množství dochovaných nevydaných archivních pramenů z Národního archivu Praha, Archivu města Plzeň, Státního okresního archivu Blovice, Osobního archivu Jaroslava Brunáta, Přeštice a Děkanského úřadu v Přešticích. Autorka si je zároveň velmi dobře vědomá i řady limitů a možných omezení, které dochovaná a dostupná pramenná základna, včetně využití metody Oral history, přináší. Zejména oceňuji její poctivý pracovní přístup při práci s respondenty. Práce je velmi dobře členěna, úvodní teoretická část věcně rekapituluje archivní materiály zaměřené na zkoumané období ve vymezeném regionu Přešticka. Důležité je, že veškerý potřebný vědecký aparát bakalářské práce, včetně 305 poznámek pod čarou, je na požadované úrovni a kvalitě. A kopie práce si jistě najde své místo na Městském úřadě v Přešticích.

Můj dotaz je následující: *Jak si představujete, v případě, že budete, možná dříve nebo později, ve své badatelské práci ohledně regionu Přešticka pokračovat, svou další činnost a kterému období se budete chtít především věnovat?*

Bakalářskou práci Ivany Benešové proto s potěšením doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm **v ý b o r n ě**.

V Českých Budějovicích 25. srpna 2017

PhDr. et PaedDr. Jiří Dvořák, Ph.D.